

Poročilo za januar in ocena za leto 1969

V januarju smo spet dosegli visoko realizacijo in sicer za 6,5 % višjo kot v mesecu decembru, tako po vrednosti kot po normativnih urah (točkah). Proizvodnja pa je zopet nekoliko zaostala in tako smo ponovno zmanjšali že tako skromne zaloge v skladiščih končnih izdelkov.

Kakor je zmanjšanje zalog izdelkov razveseljivo s strani zmanjšanja obratnih sredstev in povečanja finančnega uspeha, je pa neugodno za uspeh v na-

proizvodnje v NNU porastel za 26,5 %. Račun pokaže, da je produktivnost za 5 % nižja kot v letu 1967. Če upoštevamo, da smo v zadnjih mesecih leta še nadalje večali obseg proizvodnje in intenzivno povečevali število proizvodnih delavcev, lahko gornji odstotek nekoliko zmanjšamo, vendar ostane dejstvo, da je v zadnjem letu produktivnost stagnirala.

Ob tem se postavlja kar samo od sebe vprašanje, koliko bi bilo mogoče

Oglejmo si nekaj teh podatkov:

		% na 1968/1967
Proizvodnja v 000 ND	43.194	130
Proizvodnja v NNU (točke)	1.330.492	126,5
Opravljen ure vseh zaposlenih	1.451.108	121
Opravljen ure za proizvodne delavce	679.019	132
Št. vseh zaposlenih	760	114
Število proizvodnih delavcev	412	123
Povprečni osebni dohodek na zaposlenega	764	107,5

slednjem obdobju. Vse bolj se približujemo točki, ko bomo lahko prodajali le tisto, kar bomo v določenem mesecu izdelali. Vsi vemo, da trg zahteva vsak mesec kompleten asortiman izdelkov, ki ga v proizvodnji ni mogoče uresničiti zaradi premajhnih serij in prepogostega menjavanja dela v delavnicah. Zmanjšanje zalog bo torej povzročilo povečan pritisk komercialne na proizvodnjo za širši asortiman končnih izdelkov.

Obračun za leto 1968 še ni do kraja izdelan — to bo šele ob koncu meseca februarja. V prihodnji številki časopisa se bomo podrobneje posvetili oceni finančnega rezultata, to je ustvarjenih dohodkov in skladov. Že sedaj pa so nam na razpolago nekateri materialni oziroma količinski rezultati, na osnovi katerih je mogoče vsaj približno oceniti delo našega podjetja v preteklem letu.

Že iz teh nekaj števil se vidi, da smo na nekaterih področjih dosegli lep uspeh, medtem ko z nekaterimi rezultati nikakor ne bi smeli biti zadovoljni.

Oglejmo si nekaj ugodnih rezultatov: Povečanje proizvodnje je najbolj zapažen podatek, saj znaša po tekočih planskih cenah 30 %. Če ne upoštevamo povečanja prodajnih cen v septembru, znaša povečanje v dinarjih 27,5 %. Na osnovi tega lahko sklepamo, da je realizacija še večja, saj smo tudi zaloge končnih izdelkov zmanjšali pri instalacijskem materialu za polovico, pri instalacijskih ceveh za eno tretjino in pri izolacijskem materialu za polovico. Pri transformatorjih pa so zaloge narastle za 100 %. Na osnovi povečane realizacije in povečanih cen smo upravičeni pričakovati tudi večji dohodek in seveda tudi večje sklade za podjetje.

Poleg navedenih dobrih rezultatov pa imamo tudi take, s katerimi nikakor ne moremo biti zadovoljni. Primerjaje porasta opravljenih ur in dosežene proizvodnje nam kaže nizek porast produktivnosti ze celo podjetje in padec produktivnosti pri proizvodnih delavcih. Opravljen ure za proizvodnjo so porastle za 32 %, medtem ko je obseg

realno povečati produktivnost v danih razmerah in na kakšen način, saj bi nam vsak odstotek povečanja produktivnosti pri proizvodnih delavcih prihranil kadrovanje in priučevanje najmanj 6 delavcev. To vprašanje je seveda ključni problem, ki se ga je treba lotiti kompleksno, od tehnologije do kontrole in do planiranja. Samo glede tehnologije in delno glede kontrole lahko rečemo, da je bilo doseženo nekaj uspehov (v kontroli samo delno), ki pa niso mogli nadomestiti nezadovoljivih rezultatov na drugih sektorjih.

8. marec - Dan žena

Osmi marec — Dan žena — je tesno povezan z imenom Klare Zetkin, ki je že na ustanovnem kongresu II. internacionale v Parizu, leta 1889 govorila o ženskem vprašanju. Leta 1910 pa je v Kopenhagenu na II. mednarodni konferenci socialistk predlagala, naj 8. marec postane mednarodni ženski dan, dan mednarodne mobilizacije ženskih množic v boju zoper kapitalistični družbeni red, ki naj razmeji meščansko in delavsko žensko gibanje. Pokaže naj ženskam, da jih lahko samo skupni boj — v tesni povezanosti z vsem proletariatom — dokončno osvobodi družbene in družinske sužnosti ter jih napravi enakovredne in enakopravne državljanke. Prav 8. marec je Klara Zetkin predlagala zato, ker so bili leto prej na ta dan (leta 1909) v ZDA delavci pri demonstracijah in na zborovanjih terjali volilno pravico tudi za ženske. Pod vplivom raznih družbenih dogajanj se je datum ženskega praznika menjaval, vendar so se komunistične frakcije (skupine) v Zvezi delavskih žena in deklet pri nas še vedno potegovala za 8. marec. Ker pa je oblast upravičeno po marsičem sklepala, da je Zveza povezana z ilegalno Komunistično partijo, je Zvezo delavskih žena in deklet konec leta 1935 razpustila.

Šele v Naši ženi, ki je začela izhajati na pobudo KPS leta 1941, srečamo ženski dan spet 8. marca. To je bilo komaj mesec dni pred fašističnim na-

padom na Jugoslavijo. Z bojem proti okupatorju in domačim izdajalcem je dobil 8. marec še globljo politično vsebino, kot jo je imel dotlej. »Vse za našo vojsko, vse za našo oblast« je bilo geslo 8. marca takrat, ko je bilo, po besedah Borisa Kidriča, vse delo v zaledju odvisno od žensk. Neustrašene, neumorne in požrtvovalne v boju za svobodo, so prav tako nosile veliko breme tudi po vojni pri obnovi in izgradnji domovine. Vključile so se v novo življenje in delo na vseh področjih. Poleg družbenega dela pa nosijo še breme gospodinjstva in vzgoje otrok. Precej je bilo sicer že napravljenega za razbremenitev žene, da bi se le-ta lažje in popolneje vključevala in sodelovala v družbenem dogajanju. Res pa je, da je še daleč do tega, ko bomo od potrebe, ki jih narekuje razvoj, prišli do uresničitve in čim popolnejše razbremenitve žene. Želje so eno- možnosti drugo.

V našem kolektivu smo pretežno žene nosilci proizvodnega procesa, iz česar bi se lahko sklepalo, da smo tudi v samoupravnih organih zastopane temu primerno. Če to ni tako, koga lahko dolžimo? Mar smo res tako nesposobne tudi odločati o tem, kar ustvarjamo s svojimi rokami? Morda bi bilo o tem le vredno razmisliti in se pogumneje vključiti tudi v organe, preko katerih bi lažje uveljavljale svoje interese.

Marija Ritonja

Če samo pomislimo, da se v mnogih sektorjih, službah in postopkih, dela z metodami, bi so bile uvedene pred 10 ali 15 leti je gotovo, da imamo še razmeroma dosti rezerv za povečanje pro-

duktivnosti dela, tako v proizvodnji kot v službah in režiji nasploh.

To pa je problematika, ki se je bo treba lotiti v letošnjem letu.

Branko Prhne

Pogled na našo tovarno

Redna letna mladinska konferenca

Dne 12. oktobra 1968 smo v Elmi imeli letno mladinsko konferenco. Ker je bilo prisotnih le 39 mladincev, čutim dolžnost, da s sprejetimi sklepi seznanim čim širši krog nasin mladincev in orišem smernice, po katerih se bo v bodoče odvijalo delovanje našega mladinskega aktiva.

Vsi sklepi zadobijo še poseben pomen, če gledamo nanje s stališča današnjih političnih in gospodarskih razmer, ki vladajo v svetu in pri nas. Z gospodarsko reformo smo sprostili tržne razmere in samoupravljanje kot temeljna institucija naše socialistične ureditve se je še bolj okrepila. Vsaka gospodarska organizacija je samostojna in živa celica, velikega organizma — našega gospodarstva. Vendar so vse tovarne in vsi stroji brez pomena, če pri njih ne delajo ljudje. Delavci samoupravitelji so torej tista sila, ki spravlja v pogon ogromno kolesje gospodarstva. Vendar človek ne postane samoupravitelj že z rojstvom. Vse delavce, predvsem pa mlade delavce moramo izobraževati, le na ta način bo Marxova misel: »Tovarne, delavci!« resnično zaživila in zadobila svojo življenjsko obliko. S tem razglabljanjem sem skušal zajeti sklepe pod točko 1 in 7.

namreč:

1. Vključevanje mladine v samoupravne organe
- v delavski svet in izvršilni organ sindikata itd.
7. Zasledovanje dela v podjetju
- kar se tiče proizvodnje in prodaje.

Žal pa na področju vključevanja mladine v samoupravne organe in razvijanja samoupravnih organov često uotgavljam, da se pri marsikaterem delavcu (ne samo mladincu) samoupravljanje začne in konča z razglabljanjem o osebnem dohodku. Vendar pa z govorjenjem: »Spet smo dobili nizko plačo. Ja, kam to gre?« niti približno ne rešujemo problema nizkih osebnih dohodkov. Vsak delavec naj se zaveda, da se mora danes odreči delu dohodka za izboljšanje delovnih razmer in modernizacijo tovarne in da bo zaradi tega dohodek, ki ga bo dobil jutri, večji.

Naslednji sklepi:

2. Tesnejše sodelovanje z občinskim in mestnim komitejem ZMS

3. Tesnejše sodelovanje z mladino iz Energoinvesta in terenskega aktiva ZMS, Črnuče

4. Nadaljnje in tesnejše sodelovanje z mladinci iz Kontakta, Elipa in Valjaonica bakra Sevojno.

5. Močnejše športno delovanje v Elmi in tudi navzven.

Prav tako kot zahteva strokovno usposabljanje in delovanje, neko določeno povezanost in izmenjavanje izkušenj, opažamo isto nujnost pri delovanju mladinskega aktiva. Z mladinci delovnega kolektiva »Energoinvest« smo organizirali pustni ples, ki pa žal ni uspel. Nedvomno pa lahko na tem področju storimo še marsikaj in vsaka pobuda bo dobrodošla. K sodelovanju z mladino iz delovnih kolektivov Valjaonica bakra, Elektrosrbije in Kontakta pa so velik delež prispevala športna srečanja. Vsekakor so ti rezultati razveseljivi in velja jih upoštevati pri našem nadaljnjem sodelovanju. Ker sem se osebno udeležil mladinskih konferenc v Zagrebu in Beogradu, kot predstavnik našega mladinskega aktiva, lahko trdim, da je pomen takšnih srečanj izreden. V obeh kolektivih me je najbolj presenetil topli sprejem in izredna številčna udeležba na mladinski konferenci. Mladinske konference v zagrebškem kolektivu Kontakt so se v presenetljivem obsegu udeležili tudi starejši delavci. Res lep primer, ki je vreden posnemanja.

Ker je v zadnjih letih upadlo zanimanje za kulturno dejavnost, predvsem za gledališče, je v našem podjetju na voljo mladim več abonmajev. Čeprav je res, da jih včasih kar prehitro zmanjka.

Na mladinski konferenci, dne 17. oktobra 1968 so bili poleg navedenih sprejeti še naslednji sklepi:

6. Poizkus vključevanja mladine v ZK

Zdrav duh v zdravem telesu

Naša tovarna je znana kot dober organizator, ne samo iz vidika kulturnega, pač pa tudi iz športnega življenja. Posebno je v tej panogi aktiven podmladek oziroma mlada generacija in tudi nekateri starejši člani. Toda biti aktiven in si prizadevati na vse kriplje ni dovolj, potrebna so tudi finančna sredstva.

Zanimivo pa je, da tudi od mlade generacije v Elmi ni aktivnih, ne v mladinski ne v nobeni

8. Večje kulturno delovanje mladine — posluževanje abonmajev

9. Pomoč terenskemu aktivu ZMS iz Črnuč pri pridobivanju kadrov za igre.

Mladinci »Elme«! Sklepe lahko uresničimo samo s skupnimi napor in prizadevanji!

A. Košak

drugi družbeno politični organizaciji, še najmanj v športu, vsaj polovica mladincev. Tako smo 29. novembra hoteli organizirati izlet v Kranjsko goro. Ker pa smo to zamisel objavili šele tri dni pred prazniki, se je prijaviло za izlet skupno s starejšimi petnajst članov našega kolektiva. Organizacija mladinskega odbora je bila zelo hitra, a ker potrebujejo nekateri dalj časa za premislek in se morajo za izlet pomenkovati en mesec prej, je seveda izlet

odpadel. Te pripombe veljajo predvsem za mlade, kajti čez starejše člane skoraj nimam pripomb. Za rekreacijo v času med malico smo za člane našega kolektiva zgradili pred orodjarno odbojkarsko igrišče. To je bil zelo velik korak v športu pri nas. Iz mladinskega kluba, ki je v kletnih prostorih vrtca, smo tudi prinesli mizo za namizni tenis, katere se trenutno nahaja v kurilnici. Za isti prostor v klubu pa smo kupili novo mizo. Vendar pri odbojki igra nenekrat lahko največ 12 igralcev in je za ostale dostop v igro nemogoč. V spodnjih prostorih vrtca je za člane našega kolektiva in ravno tako za ostale, urejena strelska soba, katere pa vem, da ni kdo ve kako obiskana. Tako lahko rečemo, da ima Elma zelo dobro razvito športno rekreacijsko dejavnost, ki pa je še malo premalo organizirana. Seveda pa je njun uspeh odvisen predvsem od nas. Nekateri se sprašujejo, zakaj jih pri 30 letih vse boli in se drže sključeno. Odgovor je zelo preprost. Čim več športa in rekreacije, pa bomo zdravi kot ribe. V zadnji številki STIKA je tov. Korenjak opisal izlet v Kranjsko goro, katerega smo izvedli malo pred novim letom in je bil zelo dobro organiziran.

Na grobo sem vam opisal delo športno rekreacijske dejavnosti in mislim, da bomo izletov, kakršen je bil zadnji, organizirali še več ter se zahvaljujemo upravnim organom Elme v imenu ZM za pomoč in razumevanje.

Pavle Rotar

Delavski svet je odločil o letnih dopustih

Prav gotovo, da je za vse zaposlene primerno, kaj najbolj točno vedeti, kolikšen bo njihov letni dopust in ne navsezadnje kako bo za tiste dni plačano nadomestilo.

Delavski svet se je sestel 30. 1. 1969 in po več mesečnih razpravah sklenil, da pri že uvedenih merilih kot so delovna doba, zahtevnost dela, pogoji dela, socialni kriteriji, doda še merilo za izmensko delo in matere z majhnimi otroki.

Po prvih štirih kriterijih je bilo število dopustniških dni zmanjšano povprečno vsakemu za cca dva dni. Za troizmensko delo pa so dobili dodatnih 2 dni in matere z majhnimi otroki 2 dni.

Še vedno velja zakonski predpis, da imajo mladoletni delavci pravico do 7 dni letnega dopusta in da vsi dnevi katere boste videli napisane za 7 urni delavnik in se ob 8 urnem delavniku in prostih dnevih dopust preračunava tako kot doslej, videli pa boste tudi iz nadaljevanja.

59. člen

Delovna doba

za 2 leti in ne manj

od 11 mesecev	14 delovnih dni
3 do 5 let	16 delovnih dni
6 do 9 let	17 delovnih dni
10 do 14 let	20 delovnih dni
15 do 19 let	23 delovnih dni
20 do 24 let	25 delovnih dni
25 do 29 let	27 delovnih dni
30 let in več	30 delovnih dni

Za delovno dobo se štejejo leta, ki jih zakon o pokojninskem zavarovanju označuje z nazivom »pokojninska doba« (vsa leta, ki se všteto za priznanje pokojnine).

Zahtevnost dela:

4 delovne dni — vodilni delavci, obratovodje obratov z nad 100 zaposlenimi in dežurni podjetja

3 delovne dni — Obratovodje obratov z manj kot 100 zaposlenimi, vodje oddelkov, energetiki, glavni konstruk-

tor, glavni tehnolog, glavni analitik ča-sov, glavni planer, glavni knjigovodja, samostojni knjigovodja, samostojni kontrolor, VK delovodje oddelkov z več kot 30 zaposlenimi

2 delovna dneva — referent za standardizacijo, referent za uvoz—izvoz, referent za investicije, nabavni referent, prodajni referent, propagandni referent, prodajno tehnični zastopnik, analitik, kadrovnik, psiholog, socialni delavec, pravni referent, HTV referent, organizator, referent za splošne zadeve, planer VK, skladiščnik SS, VK delovodje odd. z manj kot 30 zaposlenimi, KV delovodje, KV kontrolor, predelavec.

Pogoji dela:

— dela v impregnaciji	2 del. dneva
— dela pri avtomatih	2 del. dneva
— dela pri revolvericah	2 del. dneva
— dela v galvaniki	2 del. dneva
— dela v brusilnici	2 del. dneva
— dela v lakirnici	2 del. dneva
— dela v pešal oddelku	

a) varenje pešalcevi, nadzor v pešal odd.	2 del. dneva

b) vsa ostala dela	1 del. dan
— čiščenje sanitarij	2 del. dneva
— varilec	1 del. dan
— kalilec	2 del. dneva
— kovač	1 del. dan

— delavec pri pripravi in transportu bakelitne mase	2 del. dneva
— obratni električar	1 del. dan
— obratni ključavničar za popravila instalacij	1 del. dan
Delavci, ki najmanj pol leta delajo v tri izmene	2 del. dneva

Socialni pogoji:

— vojaški, vojni delovni in civilni invalidi:	
za invalidnost od 30 %	
do 60 %	1 del. dan
za invalidnost nad 60 %	
do 80 %	2 del. dneva
za invalidnost nad 80 %	3 del. dnevi

— matere z dvema otrokoma do 6 let starosti ali s tremi otroci do 10 let starosti 2 del. dneva

Seštevek dni po vseh kriterijih se preračuna na 8 urni delovnik po naslednji tabeli (58. člen)

Skupno dni dopusta po kriterijih tega pravilnika (možni dnevi po 7 ur)	Dnevi letnega dopusta za 8 urni delovnik
14	12
15	13
16	14
17	15
18	16
19	17
20	18
21	18
22	19
23	20
24	21
25	22
26	23
27	24
28	25
29	25
30	26

Vse podrobnosti si zaposleni lahko ogledajo pri vodjih enot, ki imajo po en izvod pravilnika.

Nadomestilo osebnega dohodka med letnim dopustom je z novim pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov urejeno drugače kot doslej. Namesto povprečja zadnjih treh mesecev bomo imeli vnaprej povprečje preteklega leta (za mesec januar—november), povečano za predvideni povprečni odstotek povšanja osebnih dohodkov letos, napram lani. Predvidoma bo to cca od 20 % do 23 %.

Fanči Žagar

Strah pred staranjem

Strah pred staranjem se javlja v vsaki življenjski dobi. Često se srečujemo z moškimi in ženami, ki nimajo niti štirideset let, pa se že bojijo starosti in vprašujejo zdravnike in psihologe, kako bi se proti temu borili. To, kar vam bomo o staranju sedaj povedali, je koristno za vsakogar med sedemnajstim in sedemdesetim letom starosti.

Preden odkrijemo ta recept, moramo razjasniti neke pojme. Starost ne moremo računati po številu let, ker biološki čas ni enak času na uri. Z leti pa gre biološki tok časa še počasneje. Bolj je človek star po letih, bolj počasi se stara biološko. Najhitreje se človek biološko menja med petnajstim in dvajsetim letom starosti, manj med dvajsetim in tridesetim letom starosti, včasih komaj opazno med petdesetim in sedemdesetim letom starosti.

Koledar zaradi tega pripelje do krivih zaključkov, ker se tudi posamezni organi različno starajo: oči že po desetem letu starosti, sluh po dvajsetem letu, po tridesetem pa mišice, hitrost reagiranja in sposobnost oplojevanja.

Dogodki meseca

V času od 1. do 31. januarja 1969 so se na novo zaposlili v »Elmi«:

Grmek Janez, Hočevnar Marija, Mojina Simona, Jovič Slavka, Valetič Matjana, Bojc Magdalena, Hudelja Marica, Šoštarič Ana in Kuzmijak Cirila — v obratu montaže. Mihelič Marija, Modrič Milunka, Vidic Vasilija, Hozdič Marica, Jernejčič Elizabeta, Dunjko Djuro, Prah Marta in Stanič Nada — v oddelku stiskalnic. Čavčič Elizabeta, La panja Marta, Špoljarič Ana in Gradišek Rozalija — v oddelku nekovin. Mušič Marija in Letnar Marija — v kontroli kvalitete. Sever Sidonija — v splošni službi. Kotlušek Janez — v tehnološkem oddelku. Kraševac Jožefa — v oddelku nabave.

V istem obdobju so odšli iz podjetja na lastno željo:

Petek Marija in Velikonja Dominik — iz kontrole kvalitete. Tomažin Angelca — iz lakirnice. Čater Anton — iz skladišča. Modrič Milunka — iz stiskalnic.

Vlado Mlinar

Zahvale

Ob izgubi mojega dragega očeta se zahvaljujem sodelavkam za izrečeno sožalje in finančno pomoč.

Rozí Mrvar

□□□□

Ob izgubi moje nenadomestljive mame, se zahvaljujem sodelavcem za cvetje in izraženo sožalje.

Iskrena hvala tudi vsem tistim, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

Francka Bertolič

□□□□

Sodelavkam v obratu in samoupravnim organom oziroma članom kolektiva se najlepše zahvaljujem za izkazano pomoč ob nepričakovani stiski.

Nežka Lončar

Nekateri ljudje so pri osemdesetih letih enako produktivni kot pri tridesetih ter tudi mnogo več vedo in znajo. Stari ljudje često trpijo zaradi pozabljivosti, toda njihova ustvarjalna fantazija je neodvisna od dobe. Zaradi bogatih življenjskih izkušenj lažje rešujejo težke probleme. Z eno besedo: človek si pridobi neko življenjsko modrost. To je razlog, da je starejši delavec lahko boljši in sposobnejši od mlajšega in vitalnejšega sodelavca.

Nezrelo duševnost bi bilo napačno smatrati za znak prave mladosti. Brez zrelosti ni mogoče ostati zares mlad. Ljudje, ki se upirajo, da bi duševno dozoreli, običajno prvi ostarijo. Mnogi od teh zapadejo v kasnejših letih v drugo otroštvo prav zato, ker iz otroštva niso nikdar niti odšli. Kdor se dela mlajši kot pa v resnici je, ni nikoli niti dozorel.

Recept, da ostanete mladi, je zelo enostaven: koncentrirajte se na tisto kar je v vas še mlado, a to je vaš duh. Ta naj bo vedno buden. Živimo v zelo naprednem času. Glejmo okrog sebe z odprtimi očmi in poizkusimo se vsak dan naučiti nekaj novega.

V prvi vrsti se ne smemo poleniti! Okrog tridesetega leta se v človeku razvijata dve nasprotni osebnosti. Mnogi ljudje najdejo še vedno priliko, da širijo svoje interese na nova področja — kljub družini in svojemu znanju. Oni vedno najdejo nek hobby (priljubljeno delo ali zabava) ki jih telesno in duševno okupira.

Potem so še drugi, ki s tridesetim letom zapadejo v topo ali udobno enoličnost. Iz dneva v dan gredo na svoje delo, pridejo domov, jedo, čitajo časopis na športni strani, prečitajo še kakšno šalo, gledajo televizijo in gredo v posteljo. Njihove žene se bavijo z gospodinjstvom, še malo z otroci, gledajo televizijo, čitajo kak ljubavni roman in gredo k sosedu na klepet.

Tisti prvi ostanejo leta in leta mladi, ti drugi pa postanejo starci že pri štiridesetih ali več.

Naj bo človek star kolikor hoče, nikoli ni prepozno, da si napravi življenje zanimivo. Neka gospodinja je npr. s petdesetim letom brez vsakega predznanja začela zelo lepo modelirati. Neke upokojeni elektroinženir se je začel baviti s keramiko in celo zaslužil pri tem lep denar. Neka sedemdesetletna starka, katero so njeni otroci hoteli spraviti v dom onemoglih, je začela voditi uspešno šolo kuhanja za mlada dekleta.

Nikoli ne smete misliti, da ste prestari, da bi šli v kakšno šolo. Nekdo je s sedemdesetim letom začel študirati medicino, izpite polagal z odličnim uspehom in postal znan zdravnik. Drugi je imel že čez sedemdeset let, ko se je lotil študija prava in je postal znan advokat. Neka žena se je v devetdesetem letu vpisala v tečaj za izpopolnjevanje v zgodovini. Nikoli ni prepozno, da se obstoječe sposobnosti in znanje nadoknadi z novim.

Kdor živi v bodočnosti, temu je lahko ostati mlad, brez ozira na leta. To lahko tudi vi, če poskušati in se malo potrudite. Ostanite duševno budni in aktivni — to je edini eliksir mladosti, ki popolnoma sigurno deluje!

VEZA

Lidija neprestano kliče in išče veze. Toda vedno se oglašata tut, tut, — zasedeno.

»Kam pa kličeš,« jo vpraša njena sodelavka.

»Saj veš, da sem takorekoč brez službe in kličem ELMO, ker sem slišala, da jih tam jemljejo v službo.«

»Kaj nimaš nobene druge veze kot telefonsko,« jo vpraša Zofka.

»Saj res, na to pa še pomislila nisem. Ravno zato, ker imam vezo, moram dobiti vezo,« ji odvrne vsa navdušena Lidija in še z večjo vnetostjo kliče oziroma vrti številko.

Ne izgubi poguma, čeprav se ji v slušalki neprestano oglašata tut, tut, zasedeno!

TOVOR

Ves presenečen sem nekega dne srečal Krpana z njegovo otovorjeno kobilico. Pa ga povprašam:

»Kam pa, kam, Krpan? Tvoji časi so že zdavnaj minili. Kaj pa pravzaprav tovariš?«

»I, kaj neki,« reče, ter se pogladi s palcem po bradi, »plahte.«

»Kako plahte?« ga vprašam.

»No, pri vas v tovarni jim pravite koledarji, jaz pa plahte!«

»Saj bi jih lahko poslal po pošti kot »tiskovino«, mu odvrnem.

»Rajši mi povej, ali dobro izgledam.«

»Seveda, kot rožica, samo ne razumem, čemu ti ta košarica.«

V svesti si svojih uspehov ji Jelka z zagonetnim smehljajem odgovori:

»Nabirat grem osebne točke!«

Sonja pa si ogleduje svoje ožuljene roke, ki že skoraj 15 let garajo v tovarni in si misli, zato se je torej tako olepšala in kar s košarico!

PROSTE SOBOTE

Med malico sem poklical Jureta, da bi šel z mano igrat pink-ponk. On pa se niti ni zmenil za moje povabilo. Nekam odsoten se mi je zdel, zato sem ga povprašal:

»Kaj pa premišljuješ?«

»Računam, koliko sobot bom prost, da bom lahko šel z družino na kakšen izlet.«

»Pa imaš potni list?«

»Čemu mi bo potni list, saj ne mislim potovati v inozemstvo, tak izlet preveč stane. Ti, že lahko govoriš, ko še nimaš družine.«

»Moral ga boš imeti.«

»Čemu le?«

»No, če boš hotel zvedeti, koliko sobot smo prosti, boš moral potovati v inozemstvo pogledat na delovni koledar.«

Za dobro voljo

Krpan pa neomajno:

»Že, že, po pošti, toda ta jih ne sprejme, če pa jih, jih zaračuna kot paketno pošiljko.«

To izgovoreč cmokne z jezikom svojih kobilic in jo odmakneta dalje.

PRI KOVAČU

Pri mojstru »Podkva« so kovali tri kladiva po žarečem železu, da so iskre kar pršele na vse strani.

Vajenec, ki še ni bil vajen ravnanja z zarečim železom, je nerodno udarjal po njem. Naenkrat je zasukal in spustil kladivo ter železo iz rok. Žareča iskra mu je padla v oko. Brž je prihitel mojster, ki je opazil nesrečo. Vajenec z jokavim glasom pravi mojstru:

»Ne bom se več učil!«

»No, no, saj ni tako hudo,« in mu z robčkom očisti oko. »Zaradi te iskre menda ne boš pustil dela.«

Pravkar pečeni pomočnik mu pomenljivo pomežikne in de: »Prejšnja leta, ko sem bil jaz za vajenca, so še večje iskre padale, pa se nisem bal!«

Gusti Strgar

Vrsta skoba

Zakaj tako?

Imel sem srečo, da sem neopažen prisostvoval enemu od sestankov, ki so jih imele posamezne skupine na zaključku ocenjevanja in so ocenjevanici zvedeli za osebno oceno.

Obrazi zbirajočih so bili nenavadno resni, oči malce večje kot vsak dan in očitno vprašujoče. Kaj se je dogajalo v vsakem izmed njih? Prvi vtis, ki so ga kazali, je le slaba maska, za katero sta se skrivala bojazen in upanje. Še pred uradnim pričetkom je bilo očitno, da v vseh vrta vprašanje, kje sem? Koliko prisotnih je še pred pričetkom verjelo v objektivno oceno? Člane ocenjevalne komisije so menda izbrali soglasno.

Odveč je pisati o razlagi, za vas, bralci. Če se vam bo zdelo vredno brati, so to moji vtisi o ljudeh, ki so sedeli tam zbrani.

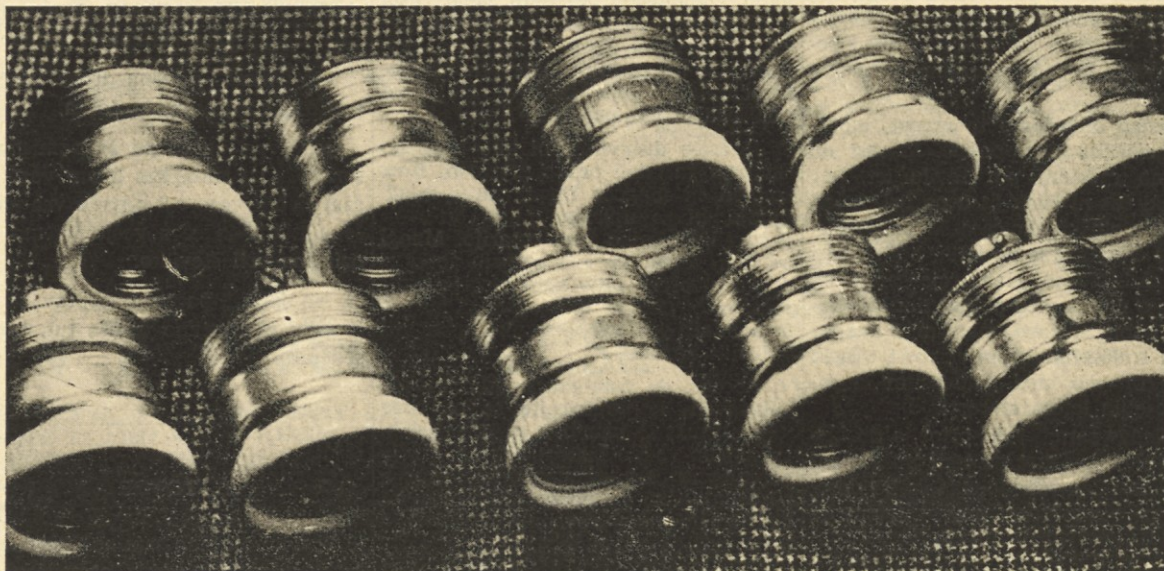
Prvi ima srečo, da njegova polt dobro zakriva vsa notranja doživljanja. Njegov sosed poskuša zadrego skriti za očitno prisiljen nasmech. Dva gledata v tla, njun obraz pa kaže povišano temperaturo, ostali skušajo svoj pogled usmeriti v nedoločeno smer, le srečanju pogledov se izmikajo. Skoraj vsi molčijo. Posamezniki včasih le posežejo z vprašanjem v neprijetni molk, in da postane vsa stvar še bolj zapletena, jih usmerijo na stvari, ki nimajo opravka z osebno oceno, ali pa se potegujejo za druge in med vrsticami pokažejo na pristranost ocenjevalne komisije.

Ko danes razmišljam o poteku tega sestanka, vem, da je v meni zbledela vsa predstava o poštenih odnosih med sodelavci in se ne morem znebiti vtisa, da bi tako naravnost prezirljiv sprejem smel voditi samo do odpoklica ocenjevalne komisije in ponovne ocenitve.

Moji opazovanci so se odločili za kompromis, za pot najmanjšega odpora! Brez tega, bi morala dva s povišano temperaturo ali odsotnim pogledom v vlogo ocenjevalca. To pa je najbrž bolj neprijetno, kot biti užaljen, ali pa vsaj toliko pošten, da bi povedal ocenjevalni komisiji napake.

Zakaj vsak dan vemo, da enemu z večjim zaupanjem poverimo nalogo kot drugemu. Pa ne zato, ker je zaupljiv, ampak, ker je zanesljiv! Tokrat (pri ocenjevanju) pa smo pred vsakdanjo kritičnostjo zamižali!

Namesto članka »Predstavljamo vam«, vam tokrat predstavljamo fotografski posnetek naših izdelkov:

Kovinski okovi E 27

Predno bo utihnil za vedno

Že nekaj mesecev ugotavljam, da nam urejanje Stika povzroča težave. Uredniški odbor, ki je odgovoren za njegovo urejanje sicer imamo, toda zadnjič se je sestal pred letom dni. Tudi vsebinsko zasnovo časopisa imamo. Stara je skoraj dve leti, a vseeno še ni tako zastarela, da bi nanjo lahko kar pozabili. Imamo tudi dopisnike, na žalost samo nekaj stalnih, ki rešujejo situacijo takrat, kadar drugi odpovedo ali ostanejo še naprej pri obljubah. Naš kadrovski sestav skoraj 20 sodelavcev z višjo in visoko izobrazbo ter preko 60 s srednjo strokovno izobrazbo, ni tako neugoden, da bi se nanj lahko izgovarjali. Če pa ga lahko uporabimo kot izgovor, tedaj to smemo storiti le v primeru, če menimo, da naši izobraženci ne znajo sestavljati člankov v materinem jeziku.

Težko je soditi in dati oceno, kje so razlogi takega stanja. Še težje je govoriti o tem, ne da bi kogarkoli prizadel ali sam ne storil pri tej presoji napake. Toda, če sem se namenil o tem spregovoriti javno in ne kritikarsko, potem se tem nevšečnostim ne moremo izogniti.

Urejanje našega Stika je še vedno kampanjska akcija, ki traja vsak mesec le nekaj dni. Ne zadošča, če se s tem le občasno ukvarja odgovorni urednik, medtem ko ostali člani uredniškega odbora po večini niti tega ne delajo. Pobudnik vsega urejanja pa bi le moral biti odgovorni urednik, če-

prav bi mu to vzelo nekaj več časa kot doslej.

Intelektualne lenivosti, nedomiselnosti, prilizovanja, previdnosti ali prepisovalne pojave, ki jih lahko opazimo v nekaterih naših člankih, ni mogoče pripisati premalo »utečenim« dopisnikom, temveč tudi premajhnemu vplivu odgovornega urednika na oblikovanje in zasnovo člankov. S tem ne mislim seveda omejevati ustvarjalne svobode in uvajati cenzure člankov, temveč le pomagati dopisnikom pri »izbrušenju« njihovih člankov v vsebinskem, slogovnem in jezikovnem smislu.

Prepuščanje vsebine posameznih številk slučajnemu razporeditvi dopisnikov in »svežim« novicam, pomeni odaljevati se vse bolj od načrtane programske zasnove časopisa. Vsaj za eno, če ne za več naslednjih številki bi morali imeti izdelan načrt člankov za vse tiste rubrike, kjer ne objavljamo novic ali obvestil. Tako bi imel naš Stik dokaj ustaljeno in zanimivo vsebino, ne samo včasih, temveč vedno.

Najmanj javno nastopa v Stiku samopurava, čeprav je to področje najbolj plodno po dogodkih in tudi najbolj zanimivo za bralce. Naši sodelavci so o delu samouprave obveščeni le iz sklepov. Nihče od članov samoupravnih organov ne smatra za svojo dolžnost, da bi javno pojasnil svoje stališče, zakaj, na primer, je nasprotoval posameznemu sklepu, zakaj se skoraj vedno

vzdrži glasovanja in čemu je tako vneto zagovarjal posamezni predlog. Razonvrstnost idej, nasprotovanja ter borba mnenj, ostanejo zapisana tako le v zapisniku sej, navzven pa nastopajo organi enotno kot en mož. Da bi pa tej enotnosti lahko verjeli, moramo preslišati vse »zaupne« razlage, pripombe, pritožbe, ki začnejo po končanih sejah organov, precej z osebno prizadetostjo pobarvane, krožiti po tovarni. Seveda so take razlage, katerim lahko rečemo včasih tudi opravljanje, za razlagalca neprimerno lažje in bolj hvaležne, saj lahko prilagaja vesti razporeditvi vsakokratnega občinstva. Napisati članek, za katerega ne veš v naprej, kako ga bodo bralci sprejeli, pa ne zahteva samo večjega navora, temveč tudi večje tveganje. Tveganje je namreč manjše, če ustno širiš neresnico, kot če napišeš članek odkrito in resnično.

Pestrost ni kakovost našega Stika zavisi torej v precejšnji meri od osebne prizadevnosti in zavzetosti članov uredniškega odbora, od sodelovanja naših bralcev z njihovimi predlogi, vprašanji in grajami ter od komisije za tisk, ki je bila doslej vse premalo aktivna.

Če želimo, da bo Stik ogledalo delovne skupnosti, potem se morajo z njim ukvarjati ljudje, ki imajo za to smisel in veselje, to pa pomeni, biti pripravljen žrtvovati zanj tudi nekaj svojega prostega časa, katerega marsikomu primanjkuje in bi ga zato raje bolj koristno izrabil za pridobitno dejavnost, ki ima v današnjem času absolutno prednost.

Franc Križaj

Glasilo STIK izdaja delovna skupnost
Elma — tovarna elektromateriala

Ljubljana-Črnuče. Ureja ga uredniški
odbor, izhaja enkrat mesečno.

Odgovorni urednik: Fanči Zagar
telefon 341-005, int. 66

Tisk: Tiskarna PTT, Ljubljana